

Chị tôi

Trọng Huân

Tôi thờ phào nhẹ nhõm vì ở quê mọi chuyện bình thường, chị Gái lên chỉ cốt đón chúng tôi về quê ăn Tết.

Đúng là tôi sợ ý quá, không báo trước làm chị vất vả, Tết này chúng tôi đã có kế hoạch về quê. Tôi thấy ân hận, lâu nay mãi mê công việc, bận bịu chuyện gia đình, đâm lơ là, ít về thăm nom chị. Lần này chị lên, linh tính mách bảo, chắc chị còn việc gì nữa, mà chưa tiện nói ra.

Việc gì thế nhỉ? Hay câu đùa của tôi lúc chị em mới gặp nhau là thật, chị sắp xây dựng gia đình. Đang miên man, chợt tiếng chị cắt dòng suy nghĩ của tôi: "Lâu nay... em có nhận được thư của thầy và dì không?". Tôi giả vờ như không nghe rõ, lại thấy chị hỏi tiếp:

- Em có biên thư cho thầy và dì không? Vẫn còn giận thầy sao? Thầy năm nay tuổi đã cao, ngoài sáu mươi rồi. Đến bao giờ chị em mình mới gặp lại được thầy?... Nhiều lúc nghĩ, chị thấy thương thương thầy quá!"

Chị vẫn nghĩ tôi còn giận ông, chị đang thuyết phục em gái. Không, tôi có còn giận nữa đâu. Có đêm mơ, tôi gọi thành tiếng: Thầy ơi! Khi tỉnh giấc thấy nước mắt chảy dài trên gò má. Song tôi cố lấy giọng gay gắt:

- Thì có ai bắt thầy phải vậy đâu. Chính thầy đã gây ra như thế. Em không thể quên được cảnh chị em mình ôm nhau khóc và u ngồi lặng. Ông ấy - thầy... thầy đã bỏ chị em mình, bỏ u. Vì thầy mà u, mà chị...

- Kia Tý... em - chị ngắt lời tôi - Nếu u còn sống, chắc u cũng không còn giận thầy nữa!

*

Ngày ấy tôi đã giận thầy tôi lắm. Mãi sau này khi đã làm cha làm mẹ tôi mới hiểu. Mỗi khi chợt nghĩ đến ông, trong tôi cảm giác tui tui và hờn dỗi của đứa con sớm mồ côi mẹ và bản bật xa cha từ khi mới lên bảy, lên tám tuổi.

Với tôi, tuổi thơ trôi qua thật nặng nề. Dù lúc đó còn nhỏ, tôi vẫn cảm nhận thấy không khí gia đình mình. Thầy tôi lạnh lùng với vợ. Tuy chưa một lần nghe ông quát tháo, nhưng cũng không bao giờ nghe thấy một lời ngọt ngào của ông với u tôi. Tôi biết, bà rất sợ và yêu chồng.

U tôi, một người đàn bà nhu mì, lại không được khỏe. Sau này tôi mới biết, nguyên nhân đau ốm của bà. Lần sinh nở tôi, ca sinh khó khăn, phải mổ, u tôi không còn khả năng sinh đẻ nữa. Và rồi tuổi thơ ấy, dù là nặng nề cũng có được kéo dài đâu, nó quá ngắn ngủi, kết thúc thật bất ngờ.

*

Tết năm ấy nhà tôi đựng nửa đùi lợn, có gói giò, nấu nồi thịt đông.

Sáng hai chín Tết, thầy tôi đi đâu đó, tôi hỏi, không thấy u tôi nói ông đi đâu, chỉ nghe tiếng bà thờ dài, nom bà đến tội nghiệp.

Biết mẹ buồn, tôi không dám hỏi nữa. Lúc mẹ cùng chị Gái lui húi gói bánh chưng ngoài sân, tôi quanh quẩn nghịch rá gạo và nồi đậu xanh. Tôi làm gạo đổ vương vãi và lộn xộn đám lá dong. Chị Gái hết đồ đành sẽ gói cặp bánh đẹp, luộc rền cho tôi, rồi đến hứa mừng tuổi cho em Tý đồng năm xu mới bỏ ông, để tôi ra ngõ chơi, tôi vẫn không chịu. Đến khi tôi làm đổ rổ lá, bực quá chị phát cho một cái.

Đúng lúc ồn ã đó, thì cánh cổng xích mở, thầy tôi xuất hiện. Cùng về với ông có người đàn bà lạ, tôi chưa lần nào nhìn thấy bà ta. Thấy tôi đang ăn vạ lộn lộn trên sân, gạo đổ thì vung vãi, thầy tôi quát mắng:

- Khốn nạn. Tưởng sung sướng lắm mà mày còn hành...

Sau mỗi tiếng quát là những cái phết của ông. Đau thì ít, tui thân thì nhiều, tôi nắc lên, khóc không thành tiếng. U tôi thương con van vãn xin chồng và người đàn bà kia cũng vậy. Bất chợt tiếng chị tôi thất

thanh:

- U, u ời, u làm sao thế!

Còn đang tức tưởi tôi vẫn kịp nhận ra tiếng kêu lạc giọng của chị, tôi ngoái đầu nhìn về phía u và chị Gái. Kia, sao mặt u tôi xanh xám, người mềm oặt, ngồi dựa nghiêng vào chị Gái. Thấy ồn ào, hàng xóm đổ sang, mọi người xúm vào lay gọi u tôi, một bà hàng xóm cầm bát chạy đi xin nước tiểu trẻ con, mấy bà tìm tóc rối. Chị loáng sau bà hàng xóm bê bát nước tiểu tới, người ta thả búi tóc vào bát nước giải, rồi múc từng thìa, cố đổ vào miệng u tôi. Mãi mới thấy mặt u tôi he hé. Rất lạ, cảnh tình như vậy mà thầy tôi lại thờ ơ. Suốt cả thời gian hàng xóm cứu chữa u tôi, ông và người đàn bà kia không hề lộ ra sân. Tôi loáng thoáng nghe người lớn nói, u tôi ngất vì ghen. Tôi không hiểu ghen là cái gì và tại sao bà phải ghen.

Khi u tôi đã tỉnh, hàng xóm tản về hết rồi, tôi thấy thầy tôi bọc dọc bước ra sân, người đàn bà lạ bên lهن bước theo ông, họ lặng lẽ ra đi, cả hai không một lời nói với chúng tôi.

Mấy ngày Tết không thấy ông về, còn u tôi nằm bệt giường. Gần rằm tháng giêng mới thấy thầy tôi về, theo sau vẫn là người đàn bà hôm trước. Nhưng lần này thầy tôi có vẻ buồn, ánh mắt ông nhìn chúng tôi là lạ. Ông nói qua chị Gái tôi, bảo có chuyện muốn nói với u con tôi. Trong lúc chị Gái còn lưỡng lự, chưa vào buồng gọi, thì u tôi húng hắng ho, vịn cửa bước ra. Thầy tôi ngập ngừng, dáng vẻ căng thẳng, mấy lần chầm lử mà ông hút không xong thuốc.

- U cái Gái... tôi có chuyện muốn nói...

Tiếng ông trầm và nhỏ:

- Chắc u nó cũng biết... nào tôi muốn cảnh này đâu. Bận sinh con Tý, u nó phải mổ, không sinh nở được nữa. Nhà lại chỉ hai mụn con gái. Tôi đã buồn, biết u cái Gái còn buồn khổ hơn. Mà thôi, không nhắc tới chuyện ấy nữa. Lâu nay, chưa nói ra, thì u nó đã biết... đây là cô ấy, người làng Hạ. Con Gái, con Tý chúng nó sẽ gọi bằng... dì. Cô ấy không ở đây đâu mà u con mày lo. Thầy và cô ấy sẽ đi xa, đi vùng kinh tế mới Sơn La. Thủ tục xong xuôi rồi. Hôm nay thầy về gặp mẹ con mày, chiều thầy và dì ra ga, ngược chuyến tàu tối. Thầy đã tính rồi, nhà cửa ruộng vườn thầy để lại hết mẹ con mày. Giờ cái Gái đã lớn, thầy đi rồi mày phải giúp u, bảo ban em Tý.

Chị tôi nức lên, còn u tôi lặng đi, không nói nên lời, mắt bà nhoà lệ, những giọt nước mắt thánh thót nhỏ xuống vạt áo.

Tuy mới bảy tám tuổi tôi vẫn cảm nhận được điều bất hạnh đang xảy ra với mẹ con tôi. Thầy tôi lục lẹ xếp xếp đấm quần áo. Ông làm khá vội vã và cố giấu vẻ mất bình tĩnh của mình. Tôi kịp nhận thấy, khuôn mặt ông cũng nhoà trong nước mắt, mấy lần ông đề tuột dây gó túi đồ. Người đàn bà - tức là dì - phải giúp ông thắt buộc lại. Bất ngờ tôi lao về phía thầy tôi, ôm ghì lấy ông. Thầy tôi hai tay giữ đôi vai bé bỏng của con gái đang rung lên:

- Tý ời, con còn giận thầy phải không? Hôm trước thầy nóng, thầy đánh Tý, Tý đau không? Thầy có muốn thế này đâu. Bao giờ các con lớn, các con hiểu, các con sẽ tha thứ cho thầy...

Thầy tôi tay ôm, vai xách mấy gói quần áo, người đàn bà líu ríu khoác tay nải bước sau. Trước đó tôi nghe bà ấp úng mấy câu gì đó, hình như là chào và xin u tôi tha thứ.

Tôi nghe tiếng chị Gái nắc thành nhịp, tôi cố vùng ra mà không thoát nổi cánh tay ghì siết của chị. Ghì mãi, ghì mãi, tận khi thầy tôi đi đã khá xa, chị mới buông ra và cả hai cùng vọt ra sân. Chị em tôi đứng lặng nhìn theo bóng thầy tôi. Tôi còn nhớ, ông và người đàn bà bước vội vã, họ đi như là chạy trốn. Chúng tôi trân trân ngó theo, tận khi hai người khuất sau rặng cây xa xa trên cánh đồng...

Hình ảnh ấy khắc sâu trong đầu óc non dại và qua suốt những năm tháng cuộc đời của tôi.

Sau dịp ấy, sức khoẻ u tôi suy giảm rất nhanh, vài tháng sau thì bà mất.

Chị tôi phải nghỉ học. Mười ba tuổi chị thành lao động chính, nuôi mình và nuôi em ăn học. Nhờ có người chị tần tảo mà tôi tiếp tục được đến trường, tôi là người đầu tiên ở làng bước chân vào đại học.

Mấy năm học xa nhà, những dịp nghỉ hè, nghỉ Tết, tôi biết có người đang theo đuổi chị, không hiểu sao, chị không nhận lời. Tôi hỏi thì chị chỉ ập ừ, trả lời cho qua chuyện hay chị lảng sang chuyện khác. Trong thâm tâm tôi biết, lý do - chị quyết chí nuôi em ăn học đến nơi đến chốn.

Bao năm đằng đẳng nuôi em ăn học, em ra trường và xây dựng gia đình, chị vẫn phòng không. Người con gái có cái nóm đồng tiền rất duyên và đôi mắt đen thăm thẳm năm nào, nay đã quá tuổi xuân.

*

Lại nói về thầy tôi. Sau ngày ông bỏ đi xây dựng kinh tế mới Sơn La, chúng tôi thỉnh thoảng nhận được thư ông. Cuộc sống của ông bà khá khó khăn, lại sinh nở nhiều, chúng tôi có thêm bốn em gái và hai em trai nữa. Rồi thư ông cũng thưa dần, năm hay vài ba năm một lá. Có thể do thư về mà không có thư đi, chúng tôi giận ông, nhận được mà không một lần đáp lại.

Trên chuyến xe về quê ăn Tết, bất chợt tôi nghe chị Gái nói, mới nhận được thư trên ấy. Cậu em trai lớn của chúng tôi vừa sinh cháu thứ hai, còn cậu út mới lập gia đình... Tôi buột miệng:

- Thôi thế thì thầy và dì giờ cũng đỡ vất vả. Chắc cuộc sống đã ổn định. Tuổi già của thầy sẽ đỡ khổ.

Nghe tôi nói vậy chị có vẻ rất vui, tiếng chị nho nhỏ:

- Thế là em không còn giận thầy và dì nữa. Chị lên chuyến này bảo các em về quê ăn Tết cũng là chuyện ấy...

Từ lúc nghe chị nói vậy tôi thấy sốt ruột quá, rất muốn rõ chuyện gì.

Về đến nhà, cổng ngõ không khép, giữa sân có đôi trai gái vừa gói bánh vừa chí choé đùa nhau. Hai đứa con gái tôi, ừn chị, ỉn em lanh tranh chạy trước, thấy cảnh đó chúng dừng cả lại. Quá bất ngờ tôi thấy thầy tôi đang đứng trên hiên nhà. Hơn ba mươi năm rồi tôi vẫn không quên khuôn mặt ông. Tôi đứng như trời trồng, không rõ có thốt nên câu gì không, kể cả câu chào cha. Tận khi chị Gái thẳng thốt giục, tôi mới nhớ:

- Thầy!

Lâu lắm rồi tôi mới được gọi lại câu gọi ấy. Với tôi, tuổi thơ quá thiếu thốn tình cảm, tình cảm của cha, của mẹ, chợt nay nó mới đến, đến trong muện mẫn. Lâu lắm rồi tôi mới thấy chị Gái vui như vậy. Chị như trẻ đi đến chục tuổi. Nhìn chị Gái cười tôi lại thấy cái núm đồng tiền rất duyên và đôi mắt thăm thăm như xưa./.